

Original Article

Jurisprudential Explanation of the Sexual Intercourse during Menstruation

Abdollah Bahmanpouri^{1*}, Sedigheh Riahi Rad², Habibollah Ardekani³

1. Assistant Professor, Theology, Jurisprudence and Principles of Islamic Law, Faculty of Literature and Islamic Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran. (Corresponding Author) Email: bahmanpouri10@gmail.com
2. Ph.D. Student of the Theology, Jurisprudence and Principles of Islamic Law, Faculty of Literature and Islamic Sciences, Yasouj University, Yasouj, Iran.
3. MA in Theology, Jurisprudence and Principles of Islamic Law, Faculty of Literature and Islamic Sciences Yasouj University, Yasouj, Iran.

Received: 20 Aug 2019 Accepted: 30 Oct 2019

Abstract

Background and Aim: Studying the jurisprudential chapters on health issues, it can be said that in any case where Islam has placed sanctity and prohibition, a kind of medical support can also be found. One of the health issues for which the ban is intended, is marital relations during menstruation. Medical science has also banned sex during this period because of its damaging and irreparable consequences. In other words, there is an interaction between medical science and the sources of jurisprudence in confirming the disadvantages of such relationship.

Materials and Methods: This descriptive-analytical study focuses on jurisprudential-medical evidence based on the prohibition of marital relations during menstruation and compares the jurisprudential evidence with the medical findings of this case in order to further clarify the reason for this ruling.

Conclusion: As a result of such research, it can be said that the involvement of men and women, as well as the fetus, in a variety of incurable diseases is one of the risks that can be the result of marital relations during menstruation. In addition to medical science, this issue has also been mentioned in jurisprudence, and narrations have warned people against such relationships

Keywords: Menstruation; Sexual Intercourse; Islamic Jurisprudence.

Please cite this article as: Bahmanpouri A, Riahi Rad S, Ardekani H. Jurisprudential Explanation of the Sexual Intercourse during Menstruation. *Med Jurisprudence J* 2019-2020; 11(40-41): 33-44.

تبیین فقهی آمیزش جنسی در دوره قاعدگی

عبداله بهمن‌پوری^{۱*}، صدیقه ریاحی‌راد^۲، حبیب‌الله اردکانی^۳

۱. استادیار گروه الهیات، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران. (نویسنده مسؤول)

Email: bahmanpouri10@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری الهیات، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکده ادبیات و علوم اسلامی، دانشگاه یاسوج، ایران.

۳. کارشناس ارشد الهیات، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشکده ادبیات و علوم اسلامی، دانشگاه یاسوج، ایران.

دریافت: ۱۳۹۸/۵/۲۹ پذیرش: ۱۳۹۸/۸/۸

چکیده

زمینه و هدف: با بررسی ابواب فقهی در زمینه مسائل بهداشتی می‌توان گفت در هر موردی که اسلام حرمت و منعی قرار داده است، نوعی پشتوانه پزشکی در ضمن آن می‌توان یافت. یکی از موارد بهداشتی که ممنوعیت برای آن در نظر گرفته شده، روابط زناشویی در دوران قاعدگی است. علم پزشکی نیز روابط جنسی در این دوره را به دلیل نتایج زیان‌آور و جبران‌ناپذیری که در ضمن آن وجود دارد، ممنوع اعلام کرده و به عبارتی در تأیید وجود مضرات چنین رابطه‌ای بین علم پزشکی و منابع فقهی توافق وجود دارد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش با روش توصیفی - تحلیلی با تکیه بر ادله منع روابط زناشویی در دوران قاعدگی به بررسی فقهی - پزشکی این حکم پرداخته و ادله فقهی را با یافته‌های پزشکی این باب تطبیق داده تا از این رهگذر چرایی این حکم بیشتر روشن شود.

نتیجه‌گیری: ابتلای زن و مرد همچنین جنین به انواع بیماری‌های صعب‌العلاج از جمله ریسک‌هایی است که می‌تواند نتیجه روابط زناشویی در دوران قاعدگی باشد. این مسأله علاوه بر علم پزشکی در فقه نیز مورد اشاره رفته و روایات نیز افراد را از این‌گونه روابط برحذر داشته‌اند.

واژگان کلیدی: قاعدگی؛ آمیزش جنسی؛ فقه اسلامی.

مقدمه

آیین همسررداری و روابط حسنه زناشویی از جمله مؤکدات شرع اسلام است، روابط حسنه صرفاً مربوط به شیوه گفتار نمی‌باشد، بلکه حوزه عمل را نیز دربر می‌گیرد. روابط زناشویی از جمله روابطی است که در صورت متعادل شدن می‌تواند موجب حل مشکلات جسمی و روحی طرفین و اختلال در این روابط می‌تواند منجر به تنش بین ایشان شود. در همین راستا با بررسی قرآن، سنت و فقه اسلامی می‌توان آیات، روایات و فتاوایی از فقها یافت که مربوط به رفتارشناسی جنسی بوده و نشان می‌دهد شرع نگاه تربیتی در مورد شیوه رفتارهای جنسی و همچنین نهی از برخی رفتارهای نامناسب به دلایل بهداشتی یا تأثیرات سوء جسمی و روحی داشته است.

روابط زناشویی از جمله مواردی است که شرع در زمان قاعدگی زنان جنبه حرمت را کنار نهاده و جنبه حرمت را بر آن پوشانده است. امروزه بروز این روابط موجب ظهور ضایعات مختلف در فرد و جامعه شده و سلامت روانی و در نهایت سلامت اجتماع را با تهدید جدی رو به رو ساخته است. در خصوص محدوده بهنجاری در رابطه جنسی تعریف دقیق تمایلات جنسی بهنجار، دشوار و از نظر بالینی ناممکن به نظر می‌آید. در مقابل، تعریف تمایلات نابهنجار آسان‌تر است، یعنی رفتار جنسی که برای خود و دیگران مخرب است (۱)، در همین راستا به دلیل ضعف روحی و جسمی زنان و دختران در دوران قاعدگی و شدت یافتن چنین ضعف‌هایی در صورت داشتن رابطه جنسی در این دوران، می‌توان روابط جنسی دوران قاعدگی را از جمله تمایلات نابهنجار دانست، چراکه مشخصه اصلی تمایلات نابهنجار (مخرب‌بودن برای خود و دیگران) با اشاره فقه و تأیید علم پزشکی در چنین روابطی نمود دارد.

لازم به ذکر است که با این توجیه که میزبان اولیه این نوع بیماری‌ها زن است، نباید این مسأله را صرفاً مربوط به او دانست، بلکه این مسأله می‌تواند یک خانواده را به طور غیر مستقیم درگیر خود کند. با توجه به لزوم بررسی ارتباط مضرات روابط زناشویی در دوران قاعدگی با حرمت متعلق به آن، چنین پژوهشی ضروری می‌نماید. در این پژوهش در پی

بررسی مشکلات مقاربت در ایام حیض، و آثار سوء آن بر زوجین و به صورت کلی بررسی حرمت فقهی و دلایل پزشکی آن است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به روش توصیفی - تحلیلی و با استناد به منابع کتابخانه‌ای انجام و مسأله آمیزش جنسی در دوره قاعدگی از نظر پزشکی و دلایل فقهی مشروعیت و عدم مشروعیت آن بررسی شده است.

یافته‌ها

یافته‌های پزشکی نشان می‌دهد که آمیزش جنسی در دوره قاعدگی خطر ابتلا به انواع بیماری‌های جسمی و روانی را افزایش می‌دهد. کنکاش در منابع فقهی نیز بیانگر این واقعیت است که با وجود اختلاف نظر فقهای مسلمان در جواز آن، مشهور فقها بر ناپسندی (کراهت شدید) آمیزش جنسی در دوره قاعدگی نظر دارند، هرچند بر اساس مبانی فقهی، قول به حرمت هم موجه به نظر می‌رسد.

۱- بیماری‌های جنسی و مقاربتی (Sexually Transmitted Infection)

بیماری‌های مقاربتی از جمله علل بسیاری از دیگر بیماری‌ها هستند، این‌گونه بیماری‌ها هم خود نوعی بیماری تلقی می‌شوند و هم این‌که می‌توانند به عنوان پایه برای بیماری‌های خطرناک‌تر دیگر باشند، چنین بیماری‌هایی نه تنها سلامت جنسی، بلکه سلامت روحی و باروری افراد را در معرض خطر قرار می‌دهند، لذا پیشگیری از آن‌ها می‌تواند قدم مناسبی در محافظت از سلامت افراد باشد. بیماری‌های مقاربتی که عفونت‌های مقاربتی نیز نامیده می‌شوند، به بیماری‌هایی اطلاق شده که از طریق آمیزش جنسی منتقل می‌گردند. عامل این بیماری‌ها می‌تواند ویروس، باکتری یا انگل باشد. برخی از این بیماری‌ها از جمله ایدز، عفونت کلامیدیا و سوزاک فراگیرتر و شناخته‌شده‌تر از بقیه‌اند. این نوع بیماری‌ها در اثر آمیزش جنسی با فرد مبتلا منتقل شده که برخی از آن‌ها راحت‌تر از بقیه سرایت (۲) و دستگاه تناسلی

زن و مرد را درگیر می‌کنند و در صورت بارداری، این نوع بیماری‌ها به جنین نیز منتقل می‌شوند (۳).

در حال حاضر بیماری‌های جنسی منتقل‌شونده رایج‌ترین گروه از بیماری‌های عفونی هستند که اکثر کشورها با آن‌ها درگیر هستند (۴). با پیش‌رفتن در قرن بیست و یکم، تعداد بیشتری از نوجوانان و بزرگسالان به بیماری‌های منتقله از راه جنسی و سندرم نقص ایمنی مبتلا می‌شوند (۵). همان‌گونه که اشاره شد، عفونت‌های باکتریایی کلامیدیا و سوزاک و سیفلیس از جمله بیماری‌های شایع منتقله از راه جنسی هستند که هم مردان و هم زنان را آلوده می‌کنند (۶).

۲- دوره قاعدگی (Cyclet Menstrual)

دوران قاعدگی یا سیکل ماهانه یا حیض از واژه «حوض» به معنای جمع‌شدن خون، گرفته شده است (۷). به عبارتی از آنجایی که طبیعت زن به گونه‌ای است که خارج‌شدن و جاری شدن خون زائد از جمله عادت‌های بدنی زن است (۸)، پس می‌توان حیض را به زمان‌های مشخص و منظمی تعریف کرد که خون زن جاری شود (۷). این دوران را می‌توان از جمله مهم‌ترین و حساس‌ترین دوران برای دختران و زنان دانست، چراکه تغییرات پیش‌آمده در بدن زنان، نه‌تنها جسم آن‌ها، بلکه روحیات آن‌ها را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد که نشان از لزوم توجه بیش از پیش به زنان و دختران در این دوران دارد؛ در سیکل ماهانه از جمله مواردی که توجه بیش از پیش را می‌طلبد، مسائل بهداشتی، جهت حفظ سلامت زن و همسر و فرزندان است، از جمله مسائل مهم و قابل بحث که هم فقه و هم دانش پزشکی به آن توجه داشته و افراد را به دلیل عواقب موجود، از آن برحذر داشته، ارتباط جنسی در این دوران بوده است.

از لحاظ پزشکی چرخه قاعدگی به منظور آماده‌سازی بدن زن برای بارداری احتمالی است. این چرخه ماهانه در طول دوره تولید مثل زن (از بلوغ تا یائسگی) رخ می‌دهد که معمولاً حدود ۲۵ تا ۳۲ روز طول می‌کشد. این چرخه با توجه به سن، وزن، رژیم غذایی، میزان فعالیت بدنی، میزان استرس و ژنتیک، طول دوره و میزان خونریزی زنان می‌تواند متفاوت باشد. طول این دوره از روز اول خونریزی قاعدگی تا روز قبل

از روز اول بعد از خونریزی، قاعدگی به شمار می‌رود. ارگان‌های جسمی درگیر در چرخه مورد بحث شامل فعالیت هورمون‌های هیپوتالاموس، هیپوتالاموس قدامی غده و تخمدان‌ها و تغییرات ناشی از آن در تخمدان، رحم، سرطان دهانه رحم و دماسنج بطری (BBT) قابل مشاهده است (۹). کمبود ترشح پروژسترون و استروژن در این زمان با قاعدگی در ارتباط بوده و منجر به قاعدگی و خونریزی رحم می‌شود (۱۰). اسلام در محدوده روابط جنسی میان زن و شوهر چند گونه رفتار دارد:

۱- در برخی موارد و به عبارتی روزهای خاص شارع اسلامی رابطه جنسی را ممنوع و به عبارتی حرام اعلام کرده است. در این موارد علت حرمت چنین روابطی اثری که بر دیگر عبادت‌ها دارند، می‌باشد، از جمله این محرمات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- در حال روزه ماه مبارک رمضان: نزدیکی و عمل زناشویی در ماه مبارک رمضان از جمله موارد منهی‌عنه است (۱۱) و کفاراتی همچون عتق رقبه، روزه دو ماه پی در پی، اطعام ۶۰ مسکین، همچنین قضای آن روز (۱۲)، قرار داده شده است. قابل ذکر است چنین رابطه‌ای در ماه رمضان نه‌تنها حرام، بلکه موجب بطلان روزه می‌شود (۱۳).

- ازدواج با دختر قبل از نه سالگی: نزدیکی با دختری که به سن ۹ سالگی نرسیده باشد، جایز نیست و در صورت افضاء، زوجة بر زوج حرام ابدی می‌شود (۱۴-۱۵) و از زمان افضا نفقه زوجة بر زوج تا زمانی که یکی از آن دو بمیرد، واجب است (۱۶).

- در حال احرام حج و عمره: از جمله دیگر مواردی که شارع منع روابط جنسی را وارد کرده، مسأله استمتاع در دوران احرام است. بدین‌صورت که در صورت احرام، ازدواج با زن و هرگونه استمتاع از او حرام و تا طواف نساء به جا آورده نشود، هیچ یک از استمتاعات بر شخص حلال نمی‌شود (۱۷).

۲- در برخی موارد شارع جانب بهداشت زن و شوهر را مورد توجه قرار داده است:

- مجامعت در زمان حیض: نزدیکی با زن در ایام حیض جایز نیست چراکه خداوند به آیه «ولا تقربوهن

حتی یطهرن» از این کار نهی کرده است و اگر مرد خواستار نزدیکی باشد و زن از حیض پاک شده، اما هنوز غسل انجام نداده، زن باید محل حیض را بشوید و در این صورت، نزدیکی قبل از غسل جایز می‌باشد (۱۸).

هرچند که فقها در مورد جواز نزدیکی قبل از غسل یا بعد از آن با یکدیگر اختلاف دارند، اما با توجه به این‌که اکثر فقها همچون شیخ صدوق قائل به لزوم شستن محل حیض توسط زن قبل از نزدیکی هستند، می‌توان گفت که این مسأله اشاراتی به مسائل بهداشتی دارد. همچنین از برخی روایات استفاده می‌شود که اگر در اثر مجامعت و نزدیکی با زن حائض فرزندی به دنیا آید، امکان دارد آن فرزند به بیماری جذام (خوره) مبتلا شود (۱۹)، با توجه به این‌که بارداری در زمان حیض امکان ندارد، این روایت و روایات مشابه می‌توانند بر نزدیکی قبل از غسل و قبل از شستن موضع حیض و پاک‌کردن آن از میکروب‌های موجود، حمل شوند.

- روابط جنسی در زمان نفاس: از جمله مواردی که نزدیکی و روابط زناشویی در آن‌ها ممنوع شده و مورد نهی قرار گرفته است، دوران نفاس است، فقها برای دوران نفاس حکمی به مانند دوران حیض داده و احکام حیض را بر زن نفساء جاری کرده و حتی خون این دو را یکی دانسته‌اند (۲۰). تشبیه نفاس به حیض می‌تواند به دلیل شرایط یکسانی باشد که دستگاه تناسلی زنان از نظر بهداشتی در آن قرار دارد.

۳- مبانی فقهی ممنوعیت روابط جنسی در دوره قاعدگی

شرایط و ویژگی‌های فیزیولوژیکی زنان و مردان در احکام فقهی نقش داشته و چارچوب خود را در حرمت برخی از روابط حلال و مورد تأکید، نشان داده است؛ روابط زناشویی در دوران قاعدگی که از جمله مواردی است که علاوه بر مسائل بهداشتی، شرایط فیزیولوژیکی زن و مرد در حکم فقهی مربوطه اثر داشته که نه تنها در روایات، بلکه در آیاتی از قرآن نیز مورد اشاره رفته است.

۱-۳- آیات: صریح‌ترین اشاره در مورد نهی و منع از رابطه جنسی در دوران قاعدگی در آیه ۲۲۲ سوره بقره آمده است: «وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا الْنِّسَاءَ فِي

الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ؛ از تو درباره عادت ماهانه [زنان] می‌پرسند، بگو آن رنجی است، پس هنگام عادت ماهانه از [آمیزش با] زنان کناره‌گیری کنید و به آنان نزدیک نشوید تا پاک شوند، پس چون پاک شدند از همانجا که خدا به شما فرمان داده است، با آنان آمیزش کنید، خداوند توبه‌کاران و پاکیزگان را دوست می‌دارد.» سابقه نه‌چندان خوشایند زنان در دوران قاعدگی در ملل گذشته، با این آیه قرآنی تلطیف شده است و فرایند رفتار و درک زن در دوران قاعدگی، اصلاح شده و در تمام ابعاد به ویژه بُعد بهداشتی و سلامت جسمانی نیز کارساز است. به عبارت دیگر می‌توان بیان داشت تعبیر «اذی» واژه‌ای برای تبیین حقیقت عادت ماهانه است، زیرا نوعی اذیت و زحمت برای زنان شمرده شده و تلویحاً ضرورت رعایت حال آنان در این ایام را بیان می‌کند. در واقع این آیه پاسخ به سؤال برخی از مسلمانان درباره زن حائض می‌باشد که با به کارگیری واژه «اذی» زن را در این امر مقصر نمی‌داند، بلکه صرفاً دستور ترک مقاربت را می‌دهد (۲۱).

البته از حرمت موجود در این آیه نباید مسائل افراطی تاریخی نسبت به زن در دوران قاعدگی برداشت و تکرار شود. کناره‌گیری از زنان در ایام حیض یکی از سنت‌های رایج بین یهودیان بود که به اعراب جاهلی نیز سرایت کرده بود و در این دوران، مردان حتی مسکن و آب و غذا خوردن خود را از زنان جدا می‌کردند. از سوی دیگر مسیحیان منطقه در این ایام هیچ چیزی را رعایت نمی‌کردند و با زنان حائض همبستر می‌شدند، با نزول این آیه مسلمانان راه میانه‌ای را در پیش گرفتند و هرچند در این دوران دخول حرام تلقی شد، اما دیگر استمتاع مباح اعلام شد (۲۲)، بلکه در بسیاری از روایات و توصیه‌های معصومین ضمن تأکید بر حرمت نزدیکی، بر لزوم ملاعبه و معاشرت با همسران در این دوران اشاره شده است. امام صادق (ع) در این باره فرموده‌اند: «همه گونه تمتع در دوران قاعدگی جایز است به غیر از رابطه و نزدیکی از قُبُل» (۲۳). به نظر می‌رسد در صدور دستورالعمل‌های این‌گونه دو

جنبه نهفته است: یکی جنبه رعایت مسائل بهداشتی در دوران قاعدگی؛ دیگری جنبه حق زن از نظر تمتع و بهره جنسی در دوران قاعدگی می‌باشد.

علامه طباطبایی در تفسیر این آیه بیان داشته است: «و به هر حال پس این‌که خداوند در آیه فرمود: (از زنان در حال حیض کناره‌گیری کنید)، هرچند ظاهرش امر به مطلق کناره‌گیری است، همانطور که یهودیان می‌گفتند و هرچند که برای تأکید این ظاهر بار دوم هم فرمود: «و لاتقربوهن»، ولیکن جمله «فأتوهن من حیث امرکم الله»، با در نظر داشتن این‌که منظور از (آنجایی که خدا دستور داده) همان مجرای خون است که در آخر آیه است، خود قرینه است بر این‌که جمله «فاعتزلوا» و جمله دوم یعنی «و لاتقربوهن» جنبه کنایه دارند، نه تصریح و مراد از آمدن زنان و نزدیکی با ایشان نزدیکی از محل خون است فقط، نه مطلق مخالطت و معاشرت و نه مطلق تمتع و لذت‌گیری از آنان» (۲۴).

۳-۲- روایات: در روایات مربوطه یکی از دلایل تحریم نزدیکی و امر به اعتزال از زنان در دوران قاعدگی، احتمال به دنیا آمدن فرزندان بیمار است. به عنوان نمونه امام صادق (ع) فرموده است: «هر کسی در زمان دوران حیض همسرش با او رابطه زناشویی برقرار کند و فرزندش با بیماری جذام و برص به دنیا بیاید، صرفاً باید خود را مورد ملامت قرار دهد» (۲۵). از ظاهر این روایت می‌توان برداشت کرد منظور نزدیکی و روابط زناشویی از قبل است، زیرا در روایت قرینه «فخرج الولد مجذوماً أو به برص فلا یلومن إلا نفسه» بر این مطلب دلالت دارد، مبنی بر این‌که عیوبی که در طفل به وجود می‌آید، از جانب خود مرد و عملش است و بایستی خود را مورد ملامت قرار دهد (۲۶).

در روایت دیگری از ایشان نقل شده است: «آیا افرادی که دارای نقص خلقت هستند، می‌بینی؟» گفتم: «بله»، فرمودند: «این‌ها همان افرادی هستند که پدرانشان در زمان حیض مادرانشان با آن‌ها رابطه زناشویی برقرار کرده‌اند» (۲۷). شهید

اول در غایة المراد با اشاره به وصیت پیامبر (ص) به امام علی (ع) مبنی بر این‌که «روابط زناشویی در دوران قاعدگی موجب لوچ شدن چشمان طفل می‌شود که این مسأله موجب خشنودی شیطان خواهد شد»، به حرمت روابط زناشویی در دوران قاعدگی فتوا داده است (۲۸). با توجه به عبارات مختلف این روایات می‌توان برداشت کرد که منظور صرفاً بیماری‌های مشارالیه در روایات نیست، بلکه پیامبر (ص) با صادر کردن چنین روایاتی درصدد بیان یک حالت کلی مبنی بر وجود ضرر شدیدی در این روابط می‌باشد.

با توجه به آنکه پیامبر (ص) مسلمانان را از نتیجه چنین رابطه‌ای برحذر داشته‌اند، می‌توان گفت روایاتی که در این زمینه وجود دارد، حامل دو حکم وضعی و تکلیفی هستند، به همین جهت بحث را در دو موضع حکم وضعی و حکم تکلیفی ادامه داده و روایات مربوطه ذیل این دو عنوان مطرح خواهد شد:

۳-۱-۲- حکم وضعی: روایات مربوطه صرفاً منع افراد را شامل نمی‌شوند، بلکه حکم وضعی رابطه مورد بحث را نیز بیان کرده‌اند تا بازدارندگی بیشتری صورت بگیرد.

پیامبر اکرم (ص) درباره مردی که با زن حائض خود آمیزش کرده بود، فرمودند: «یک یا نصف دینار صدقه دهد» (۲۹-۳۱). بر همین مبنا برخی فقیهان گفته‌اند اگر شخصی در قسمت اول یا در قسمت دوم یا در قسمت سوم حیض، با زن خود جماع کند، باید هر سه کفاره را که روی هم سی و یک نخود و نیم دینار طلا می‌شود، بدهد (۳۲). بعضی دیگر فتوایی مشابه ذکر کرده و گفته‌اند: «هرگاه مردی با زنی که حائض است و در ابتدای حیض قرار دارد، جماع کند، باید یک دینار به عنوان تصدق بدهد و اگر زن در نیمه حیض است، نصف دینار و اگر در پایان حیض است، باید یک‌چهارم دینار به عنوان تصدق و کفاره بپردازد» (۳۳) و برخی فقیهان نیز از احکام وطی با حائض وجوب کفاره را به همان ترتیب که در پیش گفته شد، ذکر نموده، اما وجه تفصیلی اضافه کرده‌اند که هرگاه حائض زوجه‌ی او باشد، خواه آزاد باشد یا کنیز و دائمه باشد یا منقطعه (۳۴-۳۵). در این مورد نیز به مانند غالب موارد علم ملاک داشته و اگر کسی از روی نادانی یا فراموشی

نداشته باشد و هر که در حیض جماع کند، فاسق است و تعزیر او لازم است (۳۷).

- حرمت خواندن آیه‌های سجده‌دار: خانمی که در حالت عادت ماهانه می‌باشد، بر او حرام است خواندن آیه‌های سجده‌دار از چهار سوره قرآن که سجده واجب دارد - «سجده، فصلت، نجم، علق» - و نیز حرام است بر وی دست‌زدن به خط قرآن (۳۵).

- رفع وجوب نماز و بطلان نماز: از امام علی روایت شده است اگر زنی وارد نماز شد و حیض بر او عارض شد، باید قضای آن نماز را به جا آورد (۳۸). این روایت بر تأثیر حیض بر نماز دلالت دارد.

حساسیت شارع نسبت به روابط جنسی در دوران قاعدگی تا حدی است که اگر کسی در حیض جماع را حلال داند، مرتد و کافر است (۳۷). همچنین حرمت چنین رابطه‌ای متوقف بر غسل حیض نیست و به صرف پایان یافتن حیض و وارد شدن زن به شرایطی که از نظر بهداشتی مطلوب باشد، بنا بر اقوی، جماع نیز جایز می‌شود، هر چند مکروه است (۳۴).

۳-۳- قاعده لاضرر: از جمله مشهورترین و پرکاربردترین قواعد فقهی که در اغلب ابواب فقهی عبادات، معاملات و... مورد استناد فقها قرار می‌گیرد، قاعده لاضرر است قاعده «لاضرر و لاضرار فی الاسلام» بدان معنی است که حکم ضرری در اسلام وضع نشده (۳۹) (اصل ۴۰ و بند ۵ اصل ۴۳ قانون اساسی)؛ فقها و قانونگذاران از این قاعده به عنوان علتی که منصوص شرعی است، جهت اثبات بسیاری از احکام و قوانین بهره برده و می‌برند. این قاعده هم می‌تواند احکام تکلیفی را دربر بگیرد و هم می‌تواند احکام وضعی را در زیرمجموعه خود جای دهد. نفی صریحی که در قاعده آمده به عنوان اهرمی جهت منع ضرر رساندن به خود و دیگران شناخته شده و عمل ضار را - هر چند نفس عمل مشروع باشد - به دلیل تزریق ضرر به دیگران، منع می‌کند. این قاعده در محل بحث نیز جاری می‌شود، بدین ترتیب که تمکین زوج توسط زوجه واجب است و در صورت عدم تمکین، تبعاتی همچون عدم وجوب نفقه می‌تواند گریبان‌گیر زن شود، اما در صورتی که نتیجه تمکین موجب وارد آمدن ضرر شود، وجوب

با زن در حال حیض نزدیکی کند، کفاره ندارد (۳۴). از این فتوی می‌توان استنباط کرد که ثبوت کفاره متوقف بر علم است.

حاکم اسلامی می‌تواند مرتکب این کار را با یک‌چهارم حد زنا (بیست و پنج ضربه شلاق) تعزیر کند (۳۶). از این حکم تعزیری برمی‌آید که این موضوع دارای اهمیت خاصی است که این عمل بسان زنا خفیف است، زیرا حد زنا یکصد ضربه تازیانه است و شخصی که در این ایام نزدیکی داشته باشد، حاکم شرع می‌تواند حکم بیست و پنج ضربه شلاق را برای او صادر نماید. برخی نیز تأدیب را برای چنین شخصی مناسب دانسته و عقیده دارند چند تازیانه به منظور تأدیب بر چنین شخصی نواخته شود (۳۵).

۲-۲-۳- حکم تکلیفی: علاوه بر حکم وضعی، مجامعت با زن در دوران قاعدگی موجب ثبوت چند حکم تکلیفی اختصاصی بر او و نیز ثبوت حکمی بر زوجین می‌شود. این احکام عبارتند از: «حرمت قرائت آیه‌های سجده‌دار، عدم وجوب روزه و نماز و عدم نیاز به قضای نماز در مورد زن و حرمت آمیزش بر زن و مرد. بنابراین در بعضی موارد زن حائض به مانند شخص جنب تلقی شده و هر دو در برخی موارد تکلیف‌های مشابهی بر عهده دارند (۲۰). در ادامه فتوای فقها در این باره بیان خواهد شد:

- ترک نماز و عدم جواز دخول در مسجد: کم‌ترین مدت حیض سه روز و بیشترین مدت آن ده روز است، پس اگر سه روز پی در پی خون ببیند و آنچه افزون بر این مدت تا ده روز خونی دید، همه آن‌ها حیض است و بر اوست که نماز را ترک گوید و داخل مسجد نشود، مگر به عنوان رهگذر (۳۶).

- حرمت جماع: مطلق دخول در ایام حیض حرام می‌باشد، اگرچه دخول به کم‌تر از ختنه‌گاه باشد و اگر دخول به کم‌تر از ختنه‌گاه باشد و انزال صورت نگیرد، غسل واجب نمی‌شود. در صورت فراموشی یا جهل مرد یا زن به حیض، نزدیکی صورت بگیرد، چیزی بر آنان نخواهد بود؛ اگر در اثنای جماع، حیض رخ دهد، واجب است که فی‌الفور جماع ترک شود و اگر زن، اخبار به حیض کند، بر مرد واجب است که سخن او را قبول کند و مرتکب جماع نشود، به شرطی که علم به کذب او

از میان می‌رود و شارع جانب زن را خواهد گرفت؛ منع آمیزش جنسی در دوران قاعدگی و حیض از جمله مواردی است که می‌توان گفت موجب قلب احکام شرعی می‌شود.

از نظر علم پزشکی در اثبات ضرر چنین رابطه‌ای می‌توان استدلال کرد که در شرایط طبیعی و زمان غیر قاعدگی می‌بینیم محیط داخلی مهبل به وسیله ترشحات مخاطی نرم و تا حد زیادی آسیب‌ناپذیر است و به علت بالابودن مقدار استروژن و وجود اسیدلاکتیک این محیط وضعیت اسیدی داشته و در نتیجه رشد و تکثیر میکروبی را مشکل می‌کند. در مرحله قاعدگی بر اثر کاهش استروژن و پروژسترون و به علت ریزش بافت مخاطی رحم و آسیب‌پذیر شدن آن امکان رشد و تکثیر میکروب در این قسمت فراهم بوده و برای ابتلا به عفونت، محیط مناسبی می‌باشد، لذا نزدیکی در این دوره می‌تواند زمینه‌ساز آلودگی و ابتلای به عفونت شود (۴۰)؛ به همین رو وارد آمدن ضرر به زن و حتی مرد در صورت داشتن روابط زناشویی در این دوران مسأله‌ای غیر قابل ایراد بوده - در ادامه بحث به تناسب به پاره‌ای از مضرات چنین رابطه‌ای از دیدگاه علم پزشکی اشاره خواهد شد - و قاعده لاضرر می‌تواند در ممنوعیت روابط زناشویی در این دوران یاری‌گر باشد.

۴- آمیزش جنسی در دوره قاعدگی از نظر پزشکی

علم پزشکی از جمله علوم کاربردی می‌باشد که دو جنبه درمان بیماری و بازتوانی افراد بیمار را بر عهده دارد.

به تصریح پزشکان از جمله مواردی که در روابط جنسی باید مورد توجه قرار بگیرد، عدم اقدام به این رابطه در زمان قاعدگی زنان است، چراکه به دلیل شرایط ویژه امکان انتقال بیماری‌ها و ابتلای به آن‌ها بیش از پیش در این برهه زمانی وجود دارد. رابطه زناشویی در این دوران هم زن و مرد و هم جنین را - در صورت تشکیل - به خطر انداخته و اثرات مضر بر سلامت آن‌ها می‌گذارد.

۴-۱- آثار آمیزش جنسی در دوره قاعدگی بر زن: خونی

که در دوران عادت ماهانه دفع می‌شود، به منظور تغذیه احتمالی جنین جمع می‌شود، در غیر این صورت با پوسته پوسته شدن مخاط رحم و شکافتن جدار رگ‌های رحم به صورت خون حیض از رحم خارج می‌شود. در این خون علاوه

بر میکروب‌هایی که در خون‌های عادی بدن است، میکروب‌های دیگری نیز وجود دارد (۴۱). رابطه در این دوران موجب ایجاد خراش‌هایی در مهبل (که التهاب یافته) می‌شود و غشای مخاطی رحم (که در حالت پوست‌اندازی و مثل زخم سرباز است) محل نفوذ میکروب‌ها از مهبل می‌شود. در نتیجه رحم نیز دچار التهاب شده و در صورت شدیدبودن التهاب احتمال سرایت به دیگر قسمت‌ها نیز وجود داشته و در نهایت می‌تواند موجب عقیم شدن زن شود. علاوه بر این آمیزش در این دوران موجب احتقان خون شده و خونریزی را افزایش می‌دهد (۴۲).

در دوران پرئود به جهت وجود خون در مهبل، مصونیت طبیعی به دلیل اسیدلاکتیک موجود، از میان رفته و میزان آلودگی افزایش می‌یابد (۴۲)، چراکه خون قاعدگی حاوی پروستاگلاندین و مقادیر نسبتاً زیادی از فیبرینولیزین، می‌باشد و از آنجایی که فیبرینولیزین مانع لخته شدن خون می‌شود (۴۳)، در نتیجه عدم لخته شدن این خون می‌تواند نقش یک محیط کشت مناسب جهت رشد میکروب‌ها باشد. یکی از عواقب عدم رعایت مسائل بهداشتی، از جمله داشتن روابط زناشویی در این دوران ابتلا به سرطان سرویکس است.

سرطان سرویکس دومین سرطان شایع زنان در جهان است. همه زنانی که از لحاظ جنسی فعالند، می‌توانند در معرض ابتلا به سرطان سرویکس باشند. سرطان سرویکس، چنانچه در مراحل اولیه شناسایی و درمان شود، تقریباً به طور کامل قابل پیشگیری است (۴۴). یکی از مهم‌ترین علل این بیماری ناشی از ویروس پاپیلوما‌ی انسانی که بر اثر تماس‌های جنسی در دستگاه تناسلی زنان ایجاد می‌شود، می‌باشد که شایع‌ترین عامل بیماری‌های مقاربتی را تشکیل می‌دهد. ویروس پاپیلوما مرتبط با این ویروس بیشتر از ۱۰۰ نوع دارد که حدود ۴۰ مورد آن در دستگاه تناسلی زنان ایجاد بیماری می‌کند (۴۵).

امروزه سرطان گردن رحم را یک بیماری مقاربتی می‌شناسند و یکی از اصلی‌ترین علل ابتلا به آن مقاربت در زمان قاعدگی است، چراکه سابقه مقاربت در دوران قاعدگی در زنان مبتلا به سرطان گردن رحم ۶ برابر زنان سالم است. بنابراین انجام مقاربت در دوران قاعدگی احتمال ابتلای به

سرطان گردن رحم را افزایش می‌دهد؛ ناگفته نماند زنانی که به سرطان گردن رحم دچار هستند، ۲/۶ برابر نسبت به زنانی که سالم هستند سابقه مقاربت در دوران قاعدگی را داشته‌اند (۴۵).

در بررسی‌های مختلفی که جهت شناسایی عوامل خطر سرطان گردن رحم انجام شده، مشخص شد زنان یهودی کم‌تر از زنان غیر یهودی به علت منع مقاربت در دوران قاعدگی به سرطان گردن رحم مبتلا شده‌اند (۴۵). زنان یهودی مصونیت خاصی نسبت به سرطان‌ها ندارند و صرفاً علت کمبود سرطان رحم در این زنان نزدیکی نکردن در زمان قاعدگی است (۴۶).

علاوه بر سرطان سرویکس، خطر افزایش ابتلا به دیگر بیماری‌های مسری عفونی نیز افزایش می‌یابد، چراکه در صورت آلودگی یکی از طرفین به یک عامل عفونی میکربی یا ویروسی (مثل سوزاک، سیفیلیس، کلامیدیا و عامل ایدز و ویروس تب خال) امکان انتقال این عامل به دیگری در زمان قاعدگی افزایش می‌یابد. علاوه بر این قاعدگی ممکن است یکی از عوامل بیرون‌ریختن تب‌خال‌های تناسلی در زنان باشد (۴۵) و در صورت نزدیکی احتمال ابتلای مرد به این‌گونه بیماری نیز تا حدود زیادی افزایش خواهد یافت.

علاوه بر تأثیرات جسمی، چنین رابطه‌ای حامل بار منفی روحی و روانی بر زن و مرد می‌باشد. ناراحتی و تنفر زن در پی تمیزکردن آلودگی‌های محل رابطه که حاصل رابطه نامتعارف است، عدم ثبات روحی و آشفتگی طرف مقابل رابطه (مرد)، احساس منفی درونی زن نسبت به خود، صرف انرژی عاطفی توسط زن به منظور مدیریت حس منفی شریک جنسی که نتیجه رابطه در چنین دورانی است (۴۷)، شماری از تأثیرات منفی چنین روابطی می‌باشد.

۲-۴- آثار آمیزش جنسی در دوره قاعدگی بر مرد: در خون قاعدگی ماده بسیار سمی از نوع انگلوبین وجود دارد به نام نکرورین (۴۸) که اگر عمل جنسی در این مدت صورت بپذیرد، موجب التهابات حاد اعضای تناسلی مرد نیز می‌گردد، زیرا میکروب به داخل قنات بولی راه یافته و بعضی مthane و هر دو حالب را نیز مصاب می‌سازد و در برخی از اوقات التهابات به

غده کوپر، پروتستات، غده‌های تولیدکننده منی، خصیه‌ها و بریخ نیز سرایت می‌کند (۴۹).

التهاب قنات بولی با افرازش شدید مذی همراه بوده که در حالات پیشرفته با خون توأم می‌شود و موجب تب، لرزه و در نهایت موجب ضعف جسمی می‌گردد. اگر این التهاب مجرای خلفی را مصاب سازد، چرک با خون آمیخته گردیده و زمینه ادرار را با مشکلات مواجه ساخته، جسم ضعیف شده و موجب کم‌اشتهایی می‌گردد و در بیشتر موارد به مرض مزمن مبدل می‌گردد. همچنین خطرات دیگری از جمله التهابات حشفه و قلفه به وجود آورده، در نهایت، در بسیاری از موارد موجب عملیه قطع ذکر می‌شود تا از مسموم‌شدن سایر بدن جلوگیری به عمل آید (۴۹). پروفیسور دونالد اسمیت استاد بالینی و نظری اورولوژی در دانشکده پزشکی کالیفرنیا می‌گوید: «اورتریت حاد» ورم سخت لوله بول غالباً پس از مجامعت می‌باشد و بیشتر در کسانی دیده می‌شود که در موقع قاعده بودن زن با او نزدیکی می‌کنند، زیرا در موقع قاعدگی «فلور» میکروبی واژن زیاد است (۴۶).

۳-۴- آثار آمیزش جنسی در دوره قاعدگی بر جنین: در صورت داشتن ارتباط زناشویی توسط زوجین در دوران قاعدگی و سرایت و درگیری مادر یا پدر به بیماری و تمایل زوجین به بچه‌دارشدن پس از آن، احتمال درگیرشدن جنین به بیماری‌ها وجود دارد، چراکه بیماری‌های مقاربتی از جمله بیماری‌هایی هستند که صرفاً شخص میزبان را درگیر نمی‌کنند، بلکه طرف مقابل رابطه جنسی همچنین جنین را نیز درگیر خود می‌کنند. همان‌گونه که اشاره شد، در صورت آلوده‌شدن مادر، این بیماری‌ها در طول حاملگی و طی زایمان از طریق مادر آلوده به جنین نیز منتقل می‌شوند (۶). کلامیدیا تراکوماتیس از جمله بیماری‌هایی است که با سقط جنین، پارگی زودرس پرده‌های جنینی و در نتیجه تولد نوزاد نارس در ارتباط می‌باشد. از طرفی نیز ۲۰ تا ۵۰ درصد از نوزادانی که از مادر آلوده به دنیا می‌آیند، دچار عفونت چشمی می‌شوند که از طریق کانال زایمان آلودگی را کسب می‌نمایند. عفونت منجر به این بیماری برای شروع معمولاً با درگیری سرویکس آغاز می‌شود و می‌تواند به قسمت‌های فوقانی دستگاه تناسلی

نتیجه‌گیری

بین نظریات فقهی و دانش پزشکی در زمینه ممنوعیت روابط زناشویی در دوران قاعدگی تقارنی کامل مشهود است. از جمله نقاط اشتراک علم پزشکی و حکم فقهی در ممنوعیت داشتن روابط جنسی در این دوران، بالابودن میزان خطر ابتلای زن و شوهر و همچنین فرزندان حاصل از چنین رابطه‌ای به انواع بیماری‌های مقاربتی می‌باشد.

درگیری زنان با انواع سرطان‌های رحمی و همچنین التهاب اعضای تناسلی مرد و زن، بالارفتن احتمال عقیم‌شدن هر دو، همچنین ورود میکروب‌ها از طریق عضو تناسلی زن به بدن مرد که می‌تواند منجر به درگیرکردن غده کوبر، پروتستات، غده‌های تولیدکننده منی، خصیه‌ها و بریخ شود، تحت تأثیر قرارگرفتن سلامت جسمی جنین، از جمله پیش پا افتاده‌ترین ریسک‌ها است که علاوه بر علم پزشکی، در فقه نیز به برخی موارد اشاراتی شده است.

به همین جهت فقه اسلامی با قراردادن شدیدترین نوع نهی، یعنی حرمت، روابط جنسی در دوره قاعدگی را منع کرده و علم پزشکی نیز با شناسایی بیماری‌های خطرناک ناشی از چنین رابطه‌ای بر ممنوعیت برقراری رابطه جنسی در این دوران تصریح کرده، پس می‌توان گفت در این جهت، دو دانش فقه و پزشکی یکدیگر را تحکیم بخشیده‌اند.

سرایت کرده و در نهایت منجر به درگیری لوله‌های فالوپ، رحم و تخمدان‌ها شود (۵۰). بنابراین ارتقا و بالابردن آگاهی افرادی که در معرض خطر هستند، مهم‌ترین پارامتر جهت جلوگیری از آلودگی آن‌ها به این‌گونه بیماری‌ها است.

۵- آثار حقوقی آمیزش جنسی در دوره قاعدگی

بر ممنوعیت رابطه جنسی در دوران قاعدگی چندین اثر حقوقی را می‌توان بار کرد، از جمله ثبوت سوءمعاشرت نسبت به زن از سوی مرد طبق ماده ۱۱۰۳ ق.م «زن و شوهر مکلف به حسن معاشرت با یکدیگر هستند»، چراکه درخواست چنین رابطه‌ای از سوی مرد که نتیجه آن ارمغان‌آوری بیماری‌های مختلف برای زن و مرد و فرزندان است، عنوانی جز سوءمعاشرت نمی‌توان بر آن نهاد.

از جمله دیگر آثار حقوقی، می‌توان به عدم ثبوت نشوز همچنین عدم جواز قطع نفقه زن در این دوران اشاره کرد؛ این دو مقوله نوعی رابطه متقابل با هم دارند. به عبارتی نفقه حق زن و تکلیف مرد است و تمکین و تمتع، حق مرد و تکلیف زن است. با وجود این در برخی شرایط خاص سر باززدن از تکلیف جایز است که یکی از این موارد درخواست مرد نسبت به رابطه در دوران قاعدگی است. با توجه به حرمت رابطه در چنین دورانی که در مباحث پیشین به آن اشاره شد، می‌توان جواز عدم تمکین در دوران قاعدگی را از آن برداشت کرد. قانونگذار در حقوق موضوعه نیز بر این مسأله صحه گذارده، چراکه طبق اصل چهل قانون اساسی «هیچ کس نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به غیر یا تجاوز به منافع عمومی قرار دهد.» به عبارت دیگر طبق قانون، زوج نمی‌تواند اعمال حق خویش را وسیله اضرار به زوجه قرار دهد. مفهوم مخالف ماده ۱۱۰۸ ق.م «هرگاه زن بدون مانع مشروع از ادای وظائف زوجیت امتناع کند، مستحق نفقه نخواهد بود» نیز می‌تواند یاری‌گر زن در این باب باشد. بنابراین مرد در دوران قاعدگی نمی‌تواند از زن انتظار تمکین داشته باشد و در صورت ممانعت زوجه از چنین کاری، زوج نمی‌تواند از پرداخت نفقه به دلیل عدم تمکین سرباز زند.

References

1. Tizro F. A study of the level of awareness and educational needs of young couples about healthy sex in Gilan province. *QJFR* 1384; 2: 82-103. [Persian]
2. British Institute for Health Promotion. Sexually Transmitted Diseases Symptoms, Facts and Methods of Treatment. No Palace: Art Publishing; No Date. p.2. [Persian]
3. Ostovar M, Nassiriziba F, Taavoni S, Haghani H. Knowledge and Attitudes of Women towards Sexually Transmitted Diseases and AIDS. *IJN* 1385; 48: 47-54. [Persian]
4. Varghese C, Amma NS, Chitrathara K, Dhakad N, Rani P, Malathy L, et al. Risk factors for cervical dysplasia in Kerala, India. *Bulletin of the world Health Organization* 1999; 3: 281-283.
5. William SS, Nowis AE, Bedor MM, Sexual Relation ship, condom Use and concerns about pregnancy, HIV/AIDS and other sexually transmitted disease. *Clin Nurse spec* 2003; 2: 89-94.
6. Farazmand KH, Keshavarz N, Etemad K, Farazmand P. Assessment of female students' knowledge and attitude towards sexually transmitted infections in Shahid Beheshti University of Medical Sciences. *IE* 1395; 3: 28-35. [Persian]
7. Toreihi F. *Majma 'al-Bahrain*. Tehran: Mortazavi Publications; 1385. Vol.4 p.202.
8. Mostafavi H. *Altahighigh fi Kalamat al-Quran Alkarim*. 1st ed. Tehran: Ministry of Culture and Islamic Guidance; 1368. Vol.2 p.330. [Persian]
9. Mtawali G, Pina M, Angle M, Murphy C. *The Menstrual Cycle and ITS Relation to Contraceptive Methods*. 5th ed. Carolina: Intrh; 1997. p.3.
10. Guyton A, Hall J. *Textbook of Medical Physiology*. 12th ed. United States: Elsevier Saunders; 2006. p.1015.
11. Koleyni M. *Al-Kaafi*. 5th ed. Tehran: Islamic Library; 1363: Vol.8 p.69.
12. Sheykh Sadouqh M. *Al-Muqanna*. Qom: Imam al-Hadi Foundation; 141. Vol.1 p.192.
13. Khomeini R. *Tozih al-Masael*. Qom: Ruh Publishing; No Date. Vol.1 p.895.
14. Shahid Sani Z. *Sharh al-Llom'a-d-Dimashqiya*. 1st ed. Qom: Qom Seminary Islamic Propaganda Office Publications; 1386. Vol.5 p.104.
15. Makarem Shirazi N. *Kitab al-Nikah*. 1st ed. Qom: Imam Ali School; 1424. Vol.2 p.134.
16. Helli M. *Ezah al-Favaed*. Qom: Ismailian Institute; 1387. Vol.1 p.230; Vol.3 p.275.
17. Golpayegani MR. *Majma 'al-Masa'il*. 4th ed. Qom: Dar al-Quran al-Karim; 1413. Vol.1 p.478.
18. Sheykh Sadouqh M. *Man La Yahzoroh al-Faqih*. 2th ed. Qom: The Congregation of the Teachers in the Seminary of Science; No Date: Vol.1 p.105.
19. Nouri H. *Mustadrak al-Wasa'il*. Qom: Al-Bayt Institute; 1408. p.512.
20. Boroujerdi M. *Al-Mustand fi Sharh al-Arwa al-Wathqi*. Qom: Imam al-Khoii Revival Institute; No Date. Vol.7 p.354, 391.
21. Fattahizadeh F. Superstition about women. *Shiite Women's Quarterly* 1386; 4(13): 201-224. [Persian]
22. Shahbaz Ghahfarkhi S. The wife's right to sexual pleasure. *Ahl al-Bayt Jurisprudence Magazine* No Date; 20(77-78): 208-241. [Persian]
23. Ibn Idris Helli M. *Al-Sara'ir al-Hawi fi Tahrir al-Fatawi*. 1st ed. Qom: Islamic Publications Office; 1410. Vol.1 p.150.
24. Alameh Tabatabai MH. *Al-Mizan fi Tafsir al-Qur'an*. Tehran: Islamic Books Publishing House; 1372. Vol.2 p.312. [Persian]
25. Heli G. *Al-Muhazb al-Bar' fi Sharh al-Mukhtasar al-Naf'*. 1st ed. Qom: Seyyed al-Shuhada Institute; 1407. Vol.3 p.188.
26. Majlesi MT. *Rawzat al-Muttaqin*. 2nd ed. Qom: Kushanpour Islamic Cultural Institute; No Date. Vol.1 p.262.
27. Majlesi MT. *Mara'a al-'Uqul*. 2nd ed. No Place: Dar al-Kitab al-Islamiya; 1404. Vol.20 p.382.
28. Shahid Aval M. *Ghayat al-Murad fi Sharh Nokat al-Irshad*. 1st ed. Qom: Qom Seminary Islamic Propaganda Office Publications; 1414. Vol.3 p.13.
29. Alam al Huda M. *Al-Intisār*. 1st ed. Qom: Islamic Publications Affiliated with the Society of Teachers of the Seminary of Qom; 1415. p.127.
30. Mohaghegh Helli N. *Al-Mu'tabar fi Sharh al-Mukhtasar*. 1st ed. Qom: Office of Islamic Publications affiliated with the Society of Teachers of the Seminary of Qom; 1407. Vol.1 p.203.
31. Tusi M. *Al-Gomal wa al-Aqud fi al-Abadat*. Mashhad: Ferdowsi University Publishing Institute; 1387. p.179.
32. Amoli MT. *Mesbah al-Huda fi Sharh al-Urwah al-Wuthqa*. 1st ed. Tehran: Author's Publications; 1380. Vol.5 p.70.

33. Mohaghegh Sabzevari MB. Zakhirat Almaad fi Sharh al-Irshad. 1st ed. Qom: Al-Bayt Foundation; No Date. Vol.1 p.71.
34. Qomi A. Al-Ghayeh al-Ghoswa fi Targomat al-Urwah. Qom: Sobhe Publications of Victory; 1423. Vol.1 p.189, 192.
35. Sha'rani A. Tabserat al-Motealemin fi Ahkam Aldin. Tehran: Islamic Publications; 1419. Vol.1 p.21.
36. Hurre Ameli M. Wasa'il al-Shia. 1st ed. Qom: Al-Bayt Institute; 1409. Vol.1 p.73, 121.
37. Naraghi MM. Tuhafeh Razaviyeh. Qom: Qom Seminary Islamic Propaganda Office Publications; 1426. p.175.
38. Tabarsi H. Mustadrak al-Wasa'il. Qom: Al-Bayt Foundation; No Date. Vol.2 p.33.
39. Bahrani MS. Sharh al-Osul min al-Halqah al-Thaniyah. 3rd ed. Qom: al-Mu'alif; 1428. Vol.2 p.436.
40. Daneshgar M. Marital Health and Sexual Issues from the Perspective of Quran and Medicine. *MEJ* 1388; 3(9): 73-92. [Persian]
41. Diab A, Gharghuz A. Medicine in the Quran. Tehran: Memorization; 1404. p.123. [Persian]
42. Shariati M. Quran and Medicine. Mashhad: Quranic Research Foundation of the seminary and university; 1385. p.50-51. [Persian]
43. Kim EB, Susan MB, Boitano S, Heddwen L. Brooks, Ganong's. Review of Medical Physiology. 24th ed. USA: McGraw-Hill Education; 2016. p.401.
44. Pakseresht S, Jafarzadeh-Kenarsari F, Rafat F, Rahebi SM. Exploration of Women's Perspective on Cervical Cancer: A Qualitative Study. *J Holist Nurs Midwifery* 1395; 26(82):43-51. [Persian]
45. Kariman N, Kariman A, Ali Dosti A, Velayati N. Sex during menstruation and cervical cancer. *Journal of Arak University of Medical Sciences* 1388; 12(2): 107-115. [Persian]
46. Haqqani Zanjani H. Family Law in Islam. No Place: No Name; 1353. p.43.
47. Fahs B. Sex during menstruation: Race, sexual identity and women's accounts of pleasure and disgust. *Feminism & Psychology* 2011; 21(2): 155-178.
48. Saleh J, Mojibian J. New Theories on the Relationships of Genital Hormones "Menstruation" Disorders and Treatment. *Journal of New Theories on Hormones* No Date; (3): 165-182. [Persian]
49. Rezaei HR. Quranic Medical Verses. Qom: Quranic Interpretation and Science Research Publications; 1378. p.23-24.
50. Nasiri S. A study of the relative frequency of chlamydia trachomatis in the urine and serum of women with cervical cancer referred to Imam Khomeini Educational Hospital in Ahvaz by two methods: ELISA and PCR (2014) [mastr Thesis]. Ahvaz: University of Medical Sciences; 1394.